

Sygn. akt I CZ 45/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej "Z."
w M. z siedzibą w M.
przeciwko R. C.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 26 czerwca 2015 r.,
zażalenia pozwanego na wyrok Sądu Okręgowego w W.
z dnia 18 grudnia 2014 r.

uchyla zaskarżony wyrok.

UZASADNIENIE

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Z.” w M. domagała się zasądzenia od R. C. kwoty 7.421,36 zł z odsetkami ustawowymi wskazując, że dochodzona kwota stanowi zadłużenie pozwanego, który posiadając w jej zasobach spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, w okresie od 1 sierpnia 2010 r. do 31 sierpnia 2011 r. nie uiszczał czynszu. Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.279,50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany zaprzeczył twierdzeniom powódki, że jest jej członkiem, że przysługuje mu spółdzielcze prawo do lokalu, zakwestionował też wysokość dochodzonej kwoty. W odpowiedzi na sprzeciw powódka wskazała, że pozwany od przeszło dziesięciu lat nie uiszcza opłat za korzystanie z lokalu, przyznała, że na skutek wykluczenia nie jest on członkiem spółdzielni, ale w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 marca 2004 r. K 32/03 przysługujące mu prawo do lokalu nie wygasło; nadto złożyła uchwały organów statutowych dotyczące wysokości opłat należnych za korzystanie z lokalu, celem przeprowadzenia z nich dowodu i wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego dla ustalenia tych kosztów. Sąd pierwszej instancji ustalił, że dla lokalu zajmowanego przez pozwanego jako spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu założona jest księga wieczysta, w której jest on wpisany jako uprawniony z tego prawa. Nadto Sąd ten ustalił, że w okresie od stycznia do października 2011 r. pozwany nie dokonał żadnej wpłaty do Spółdzielni z tytułu przysługującego mu do tego lokalu prawa, mimo takiego obowiązku. Sąd ten oddalił wnioski dowodowe pozwanego jako zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy, oraz oddalił wnioski dowodowe powódki, w tym wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, jako spóźnione i wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2014 r. oddalił powództwo wobec nieudowodnienia wysokości żądania.

Na skutek apelacji powódki Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 18 grudnia 2014 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, powołując jako podstawę procesową tego rozstrzygnięcia art. 386 § 4 k.p.c. W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał na wadliwość

stanowiska Sądu pierwszej instancji co do tego, że doszło do sprekludowania wniosków dowodowych powódki zgłoszonych w piśmie procesowym stanowiącym jej odpowiedź na sprzeciw, wskazał na potrzebę przeprowadzenia powołanych tam dowodów i wyraził pogląd o nierozpoznaniu przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy.

Zażalenie na wyrok Sądu drugiej instancji w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. wniósł pozwany, zarzucając naruszenie art. 505⁵ § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.; art. 233 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 4 k.p.c., uchylenie wyroku połączone z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji może nastąpić w razie nierozpoznania przez ten sąd istoty sprawy oraz gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Zażalenie na orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji ma służyć skontrolowaniu, czy orzeczenie to zostało prawidłowo wydane, to jest, czy zostało wydane w jednej z wymienionych wyżej sytuacji procesowych. Rozpoznając to zażalenie Sąd Najwyższy jedynie więc ocenia, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy okoliczności są tymi, które w świetle art. 386 § 4 k.p.c. usprawiedliwiają wydanie orzeczenia kasatoryjnego. Środek odwoławczy unormowany w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., przy swojej specyfice, pozostaje zażaleniem, nie służy zatem ocenie prawidłowości czynności procesowych sądu podjętych w celu wydania rozstrzygnięcia co do istoty sprawy ani także ocenie zaprezentowanego przez ten sąd poglądu na temat wykładni prawa materialnego lub procesowego mającego zastosowanie w sprawie. Kontrola Sądu Najwyższego w tak określonych granicach nie polega na merytorycznym badaniu apelacji ani stanowiska sądu drugiej instancji co do przepisów prawa materialnego mających zastosowanie w sprawie (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., II CZ 79/13, z dnia 24 stycznia 2014 r., V CZ 87/13, z dnia 8 maja 2014 r., V CZ 30/14, z dnia 5 czerwca 2014 r., IV CZ 27/14, niepubl.).

W niniejszej sprawie u podstaw orzeczenia kasatoryjnego legła ocena Sądu Okręgowego, według której Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty

zgłoszonego roszczenia, a wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego. Obydwa zatem powody uchylenia wyroku do ponownego rozpoznania wymagają oceny w aspekcie ich prawidłowości, w znaczeniu wyżej podanym.

Oceny, czy sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy, dokonuje się na podstawie analizy żądań pozwu i przepisów prawa materialnego stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, nie zaś na podstawie ewentualnych wad postępowania, czy błędów w związku z subsumpcją ustalonych faktów pod normę materialnoprawną. Przez pojęcie „nierozpoznania istoty sprawy” w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. uważa się zatem nierozstrzygnięcie o żądaniu strony, czyli niezafatwienie przedmiotu sporu, całkowite zaniechanie wyjaśnienie istoty lub treści spornego stosunku prawnego. Wykładnia językowa, systemowa i funkcjonalna tego zwrotu pozwalają na przyjęcie, że wszelkie inne wady rozstrzygnięcia, dotyczące naruszeń prawa materialnego, czy też procesowego (poza nieważnością postępowania i nieprzeprowadzeniem postępowania dowodowego w całości), nie uzasadniają uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Tego rodzaju braki w postępowaniu dowodowym, uchybienia prawu materialnemu, a także procesowemu, skoro zostały podniesione w apelacji i zostały ocenione jako uzasadnione, powinny być w systemie apelacji pełnej zafatwane bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003, nr 3, poz. 36; z dnia 23 września 1998 r., II CKN 895/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22; z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003, nr 3, poz. 36; z dnia 17 listopada 2004 r., IV CK 229/04, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2012 r., II CZ 141/12, niepubl.).

W rozpoznawanej sprawie, wbrew stanowisku Sądu Okręgowego, nie miało miejsca nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu wyżej przedstawionym, właściwym dla wykładni tego pojęcia także na gruncie art. 386 § 4 k.p.c. Sąd pierwszej na podstawie przedłożonych dokumentów i z zastosowaniem reguł postępowania dowodowego wynikających z art. 229 i art. 230 k.p.c. ustalił podstawę faktyczną żądania, ustalił obowiązek pozwanego ponoszenia opłat za korzystanie z lokalu, a powództwo oddalił z powodu braku

dowodu co do wysokości dochodzonej kwoty, która była sporna. W tej sytuacji brak było podstaw do twierdzenia, że Sąd pierwszej instancji rozpoznał istotę sprawy.

Także druga wskazana przez Sąd Okręgowy podstawa uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji – potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego – została powołana niezasadnie. Wbrew stanowisku tego Sądu, postępowanie dowodowe z dokumentów załączonych do pozwu w zakresie dotyczącym podstawy faktycznej żądania zostało przeprowadzone. Potrzeba prowadzenia dowodów dla ustalenia zasadności dochodzonej kwoty nie oznacza, że istnieje potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. W obecnym stanie prawnym uzupełnienie postępowania dowodowego, nawet w znacznym zakresie, powinno nastąpić w postępowaniu drugoinstancyjnym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2013 r., II PZ 28/13, niepubl.).

W świetle powyższego zaskarżony wyrok podlegał uchyleniu, co mając na uwadze Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c., orzekł jak w sentencji.